

Zöldeő Környezetvédő és Szépítő Egyesület

Dr. Ferenczi Zoltán - Horváth Gyula - Lampert Bálint

Kisbácsa öröm-bánat térképe

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

A kiadvány a Vidékfejlesztési Minisztérium
Zöld Forrás Programjának támogatásával készült.

Zölderő Környezetvédő és Szépítő Egyesület

Bemutatkozik a Zölderő Környezetvédő és Szépítő Egyesület

Zölderő Környezetvédő és Szépítő Egyesület 2000-ben alakult, a Győri Hulladékégető botrányos dioxin kibocsátása miatti tüntetés hangulatában.

2010. október 20-án a Győri Törvényszék – kérésünkre -- közhasznú szervezetté minősítette egyesületünket Pk.T.KH.62.163/2000. számon. A közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. Törvény 26.§.c. pontjában megjelölt közhasznú tevékenységek közül a következőket jelöltük meg: természetvédelem, környezetvédelem, ismeretterjesztés, kulturális örökség megóvása.

Az egyesület kiemelt célja,

- Győr és környékén élő embereknek olyan közösséget teremtsen, amelyben szervezeten és hatékonyan fejthetik ki környezetvédő tevékenységüket.
- Lakosság környezettudatos szemléletmódjának fejlesztése és az aktuális feladatok megoldására való mozgósítása
- Kapcsolattartás az egyesület munkáját segítő hazai és nemzetközi szakmai és társadalmi szervekkel.
- Alsó-Szigetköz környezeti értékeinek védelme és szépítése.
- Ismeretterjesztés a térség környezetkultúrájáról.
- Térségünket érintő környezetvédelemmel kapcsolatos határozatok véleményezése és a lakosság tájékoztatása.

Egyesület tagjai között található mérnökök, egyetemi oktatók, hallgatók, tanárok, vállalkozók, közhivatalnokok, nyugdíjasok, stb.

Pályázatokból fedezzük kiadásainkat. Elyert pályázatok kiírói: Környezetvédelmi Minisztérium, ÖKOTÁRS Alapítvány, Győr Város Polgármesteri Hivatala, Nemzeti Civil Alapprogram, Nemzeti Együttműködési Alap, T-com Hozzáad.

Tagjaink igen komoly társadalmi munkát vállalnak konkrét környezetvédelmi akciókban és a lakosság tájékoztatása és mozgósítása érdekében. Ezen akciókkal mindig elértük a kitűzött céljainkat.

Az Egyesület tagjai egy Föld Napi szemétszedő akció után

Egyesület környezetvédő és szépítő tevékenysége

1. Hősök szobra térségének rendezése

Az egyesület megalakulásának évében, a hulladékégető környezetet károsító tevékenysége elleni fellépés mellett, fogtunk hozzá a település hősi emlékműve elhanyagolt környezetének szépítéséhez.

Elsőnek 4 tölgyfa csemetét ültettünk, melyeket az egyesület tagjai neveltek azzal a céllal, hogy majd városrészünk valamelyik közterületét ékítsék, valamint a zöldfelületet növeljék. Később az egyesület részönkormányzat tagjainak kezdeményezésére és tevékeny közreműködésével további cserjéket, virágokat ültettek.

2011-ben díszburkolattal látták el a tér egy részét. Így mára méltó háttérrel kapott a hősök emlékét megőrkítő szobor. A fotón a háttérben a már megnőtt tölgyfák láthatók.

2. Környezeti jog érvényesíttetése

A Győri hulladék-feldolgozó üzemekkel kapcsolatos jogsértő határozatok felderítése, kimutatása. Környezetvédelmi hivatalok határozatainak gyűjteménye. Megtalálható az egyesület honlapján: www.zoldero.gyor.hu

3. Környezet- és egészségvédelmi kezdeményezések

Több éves küzdelem után 2002-ben sikerült elérnünk, hogy a város végeztesen el egy komplex környezetvédelmi vizsgálatot térségünkben. VITUKI Innosystem Kft nyerte el a pályázatot: A „Győr-Bácsa, Győrszentiván, Likócs területét érintő Környezet-és egészségvédelmi egyesített vizsgálat” című 122 oldalas munka összefoglaló táblázata az egyesület honlapján olvasható

4. Szent Vid emlékhely kialakítása 2005-ben.

Az egykori Szent Vid település helyén alakította ki 2005-ben a Zöldelő Egyesület a Szent Vid emlékhelyet. Az emlékezés mellett a természeti értékek bemutatását is szolgálja az ökoturisztikai tájékoztató és pihenőhely.

Helye: Bácsai-legelőn, az új Mosoni-Duna töltés mellett.

5. Környezeti nevelés

Környezetvédelmi Minisztérium támogatásával végeztük „Győr-Bácsa ifúságának környezet- és természetvédelmi szemléletformálásáért” projektet 2005-ben. A Tulipános Iskola és a bácsai óvodák közreműködésével valósult meg a projekt. Egyik szép eredménye a Jeles környezetvédelmi Napok naptára. (A kiadvány hátsó borítóján megtekinthető.)

6. Bácsai történelmi emlékszóbor felállítása és a templomtér rendezése

Bácsát 1966. október elsején csatolták közigazgatásilag Győrhöz. Ennek az eseménynek 40 éves évfordulójára készítettük el a városrészi történetét megörökítő szóborot.

A lajta típusú mészkő homlokzatán nevezetes történelmi események dátumai és helynevek szerepelnek. A bronzból készült plakettek Bácsa nevezetes, elpusztult épületeit és jelképeit ábrázolják. Lebó Ferenc győri szobrászművész készítette 2006-ban az egyesület felkérésére.

Helye: A Szent István Király templom előtti tér.
2007-ben egyesület kiadta Ferenczi Zoltán: Bácsa történelmi emlékszóbor című könyvet.

7. Szitásdomb fűvészkert kialakítása

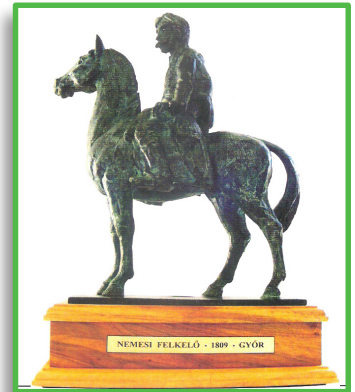
A hajdani híres Szitás-domb bucka-vonulatból természetszerű állapotban mára csak utcák közé ékelődött területrészt maradt meg. T-Com Hozzáad pályázaton nyert pénzből elvitettünk a helyszínről 200 m³ veszélyes hulladékot, a növénytakarókat megszabadítottuk a kommunális szeméttől. Egy Önkormányzati pályázatból a kijelölt 6.4 ha területet bekerítettük. Sétautakat alakítottunk ki. Sétány mellé 80 tölgyfa csemetét ültettünk. Madárodúkat helyeztünk ki. Információs táblákat állítottunk fel, amelyeken színes fényképeken ismerjük a fűvészkert élővilágát

8. Nemesi felkelő 1809, Győr Bronz kisplasztika elkészítése.

Készült a győri csata 200. évfordulójára. **Készítette:** Lipovics János szobrászművész az egyesület felkérésére.

A szobron az alábbi felirat olvasható:

„Az 1809-ik esztendei francia háború alkalmával a nemes Győri Káptalan által felállított vitézekkel együtt ezen Nemes Bácsa Szék is a kiszabott mennyiségben, a Haza védelmére felkelvén, édes Elődei által néki hagyott Birtokára és Szabadságára méltová tetté magát.” - Bácsa, 1828.

10. A Győri Hulladékégető melletti „gumitavak” felszámoltatása és helyén zöld terület kialakítása.

Kevesen tudják, hogy Bácsa városrész lakott részétől 800 méterre, 1988-ban a Mosoni-Duna mellett un. „gumitavakat” létesítettek állati eredetű hulladékok „ideiglenes” tárolására. Azért kapták ezt a nevet, mert TAURUS fóliával bélelték ki a talajba szivárgás megakadályozása céljából. Ennek garantált élettartalma 10 év volt, ezért „a zsiradék hulladékok medencékben történő további tárolása a talajra, a talajvízre potenciális veszélyforrást jelent, mert a telephely a Szőgyei Közüzemű Vízmű előzetesen lehatárolt, 30 éves elérés idejű hidrogeológiai védőidomára esik”. (Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelet H-20284-4/2001 határozatából). A három lefedetlen medencében összesen 8400 tonna bűzös hulladék volt 2000-ben. A bűz és a légyinvázió arra sarkallta egyesületünket, hogy ezt a lehetetlen állapotot megszüntesse.

Több éves akcióinkkal elértük, hogy a gu-

mitavak tartalmát elszállították, a talajt mentesítették a szennyeződéstől és helyére fenyő csemetéket ültettek. Az égetőművet beburkolták zaj- és porvédő anyaggal, az egész telepet nyárfa erdősávval vették körbe.

Fenti kép: 2012. évi állapot; lent: tüntetés a bezárásért.

Zöld Forrás Program

Kisbácsa öröm-bánat térképe pályázat bemutatása, tevékenységek és eredmények

A Zöld Forrás pályázat a Vidékfejlesztési Minisztérium környezet- és természetvédelmi céllal létrejött civil szervezetek részére szóló pályázata, melynek célja állami feladatok átvállalása a III. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP) céljainak megvalósítása érdekében. A pályázat keretében az állam olyan tevékenységeket támogat, amelyeket a civil szervezetek is hatékonyan és eredményesen elláthatnak, és amelyek NKP III.1 célterületeihez illeszkednek, azok teljesítését segítik (9 terület; pl. éghajlatváltozás; környezet és egészség; hulladékgazdálkodás).

Egyesületünk a környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése célterületet választotta, és „Kisbácsa öröm-bánat térképe” címmel sikeresen pályázott a programban. Pályázatunk célja, hogy a helyi lakosság (gyerekek és felnőttek) jobban megismerhessék a városrész épített és természeti környezetének legfontosabb értékeit, valamint ezen értékeket védelmezési lehetőségeit.

Választásunk azért elsősorban Kisbácsára esett, mert a városrészt 60 éve csatolták Győrhez, és bár a település megőrizte falusias jellegű arculatát, mégis sokat fejlődött, lakossága növekedett. Sajnálatos, de Bácsa és Kisbácsa lakosság kevésbé ismeri a városrész természeti és kulturális értékeit, valamint a városrész környezeti veszélyforrásait.

A célunk elérése érdekében több tevékenységet terveztünk és valósítottunk meg a pályázat keretében.

1. Kérdőíves felmérés a lakosság városrésről meglévő ismereteinek és véleményének feltárása a városrészeiről.

2. Rendhagyó tanórák vezetése a városrészi általános iskola (Kisbácsai Tagiskola) diákjainak, amely egyfajta bevezetés és ráhangolódás volt a az Öröm-bánat térkép készítésre.

3. Terepi program gyerekeknek, melynek során a diákok elkészítették a maguk öröm-bánat térképét.

4. Családi program a városrészi lakosságnak és más érdeklődőknek, melynek keretében a felnőttek is készítettek egy-egy öröm-bánat térképet.

5. Fotópályázat hirdetése a városrészi lakosság, gyerekek számára. A pályázat a városrész örömeire és bánatra okot adó részeinek dokumentálásáról és bemutatásáról szólt

Kisbácsa öröm-bánat térképe

6. Vándorkiállítás összeállítása a fotópályázat anyagából, hogy minél több emberrel lehessen megismertetni Kisbácsa (Bácsa) városrész értékeit és problémáit.

A pályázat legfontosabb eredményei:

1. Sikerült dokumentálni a 60 éve Györhöz csatolt városrész aktuális állapotát, feltárva ezzel a városrész védendő értékeit, fejlesztésre szoruló területeit, a programokon keresztül pedig hozzájárultunk a lakosság, de különösen az itt élő gyerekek környezet-tudatának fejlesztéséhez.

2. A gyerekek visszajelzései alapján sikerült érdekes programokba (rendhagyó óra és terepi program) bevonnunk őket, ezzel két különösen fontos célunk teljesült. Egyrészt már fiatal koruktól tudatosítsuk, melyek a városrész védendő értékei, másrészt elérjük, hogy nyitott szemmel járjanak a településen, ne legyen számukra megszokott, és ezáltal már fel sem tűnő az igénytelen, szemetes, lepusztult vagy gondozatlan környezet.

3. Elkészült egy B/0-ás méretű öröm-bánat térkép, amely összefoglalja a terepi program és a kérdőíves felmérés összesített eredményeit.

4. Kiadásra került a most olvasott 20 oldalas színes kiadvány, amely részletesen bemutatja az öröm-bánat térkép eredményeit, felhívja a figyelmet a városrész legfontosabb értékeire és problémaforrásaira

5. Összeállt a pályázatra beküldött fotókból egy vándorkiállítási anyag, amelyet igyekszünk minél több iskolába, közművelődési intézménybe eljuttatni.

Az öröm-bánat térképről röviden:

Az értékek és problémák tudatosításnak az egyik látványos módja az öröm-bánat térkép. A térkép lehetővé teszi, hogy összesítve, szemléletesen mutassa be, hogy mit tartanak jónak, szépnek, értékesnek (öröm) és mit tartanak rossznak, rondának, fejlesztésre szorulóknak (bánat) a helyi lakosok az adott településen.

A program elengedhetetlen része a terepi séta, melynek során a résztvevők csoportokban bejárják a település (terület) egy-egy részét, és az előzetesen összeállított lista szempontjai szerint megfigyelést végeznek. A gúkkal vitt térképen a lista segítségével rögzítik.

Jelmagyarázat

szép ház és gondozott udvar;
ház előtti terület

szépen gondozott
tér/park

szép természeti rész,
táj vagy tájrész

különleges növény
vagy állat

köznevelési
intézmény

orvosi rendelő

emlékmű

templom,
imaház

szelektív
gyűjtősziget

játszóter, sportpálya

rossz állapotú ház,
gondozatlan, gazos udvar;
ház előtti terület

eldobált szemét

gondozatlan tér/park

rossz felületű út,
gödrök, kátyúk

lepusztult, szemetes
természeti rész

rongálás/rongálások
nyomai

elpusztult élőlény

Kisbácsa öröm-bánat térképe
(Az eredeti kicsinyített és a méretnek megfelelően
tartalmilag szűkített változata)

Vélemények Kisbácsa (Bácsa) városrészről

A pályázati program keretében egy lakossági és egy diákoknak szóló kérdőívet is összeállítottunk, mellyel két célunk volt. Az egyik, hogy felmérjük a lakosság ismereteit a helyi értékekről és problémákról, a másik, hogy megtudjuk, a terepi programtól függetlenül mit tartanak jónak, szépnek, értékesnek (öröm), és mit tartanak rossznak, rondának, fejlesztésre szorulóknak (bánat) a városrészben.

A teljes kérdőív eredményeinek kiértékelésére terjedelmi korlátok miatt nincs lehetőség, de néhány érdekességet röviden itt bemutatunk, továbbá az öröm-bánat térképen jelöltük.

Lakossági vélemények

A kérdőív kiértékelése alapján a válaszadók 99%-a szeret a városrészben élni. Ennek a két legfontosabb indoka, hogy nyugodt, csendes, családias/falusias hangulata van a városrésznek, valamint többségük itt született és azóta is itt él.

A következő leggyakoribb válasz a természet közelsége volt. A városrészt övező természeti környezet: a csatorna, az ártér, horgásztavak, lombhullató és fenyves erdő, valamint a fűvészkert olyan könnyen elérhető és igényes rekreációs lehetőséget jelent, amellyel rendszeresen élnek a helyiek.

A válaszadók csupán tizede emelte ki, hogy a barátságos emberek miatt is szeret a városrészben élni, és nem sokkal lemaradva a közbiztonságot emelték ki, ami vonzóvá teszi a települést az itt lakók számára.

Egy újabb kérdés azt vizsgálta, hogy a lakosok mit változtatnának a városrészben, ha lehetőségük adódna rá.

Négy nagy terület vezet toronymagasan a változtatások között. Az első helyen az útfelújítások szerepelnek. Ez Kisbácsa esetében teljesen jogos, mert valóban rendkívül rossz minőségű, kátyúkkal és azok eltüntetését célzó kátyúzásokkal tarkított. Bácsa esetében az István király út jelenik meg rendszeresen név szerint, mint sürgősen felújításra szoruló útszakasz.

A Kisbácsai utak minőségével van összefüggésben a harmadik helyen szereplő csapadékvízvezetés. Kisbácsa bár futóhomok felszínre épült mégis minden nagyobb esőzés után az utakat ellepő csapadékvízzel küzd, mert még nincs kiépítve rendszer a felszíni csapadékvíz elvezetése. Szerencsére az idei évben uniós forrásból több utcában (Sövény, Szabadság, Boglárka, Kulturház és Benedek utca egy része) is elkészül a rendszer, amely megszünteti az eddigi vízvezetési problémákat.

Az utak felújításával holtversenyben a bicikliutak bővítésének igénye

szerepelt. Itt leginkább a városrészt és a belvárost összekötő kerékpárút befejezést javasolták a válaszadók, ami szerencsére az idei évben megtörténik. A gond azonban az, hogy Bácsát Kisbácsával továbbra sem köti össze kerékpárút, ezáltal a befejezésre kerülő szakasz még nem oldja meg a bácsaiak problémáit. A másik javaslat pedig az Alsó-Szigetköz falvaival való kerékpáros összeköttetést javasolja.

Végül, de nem utolsó sorban a hulladékégető bezárása szerepelt kiemelkedően sokat a javaslatok között.

A gyerekek véleményei

A gyerekek esetében hasonló arányban jelenik meg a „szeretek a városrészben élni” válasz, mint a felnőtteknél. Szinte mindenki szeret itt élni.

Az indokok hasonlatosak a felnőttekéhez, de itt az első helyen a városrész szép környezetét választották többen, valamint az itt élő barátok, rokonok jelentőségét említették. Érdekes indok volt még, hogy közel van minden, legyen az iskola, természet, fűvészkeret vagy játszótér. A fűvészkeret is szerepelt az indokok között, amit szinte valamennyi tanuló szerepeltet az öröm térképén.

A gyerekeknek a változtatási javasolataikat két alkalommal kellett megtenniük. Az első esetben a terepi séta előtt, majd közvetlenül utána. A két kitöltés eredménye között rendkívül feltűnő különbség figyelhető meg.

Az első kitöltés után a gyerekek első helyen a több játszótérrel kérését fogalmazták meg, majd ezt követte a szemelítés megszüntetése. A városrészben történő terepi séta során, amikor az öröm-bánat térkép készítése zajlott, azonban olyna tapasztalatokat szereztek, ami felborította az addigi véleményeket. A több játszótér igénye három főnél jelentkezett csak újból, ezzel szemben a szemelítés megszüntetése, az utak felújítása, járdák építése lépett elő az első három helyre. Az útfelújítás a válaszadók több mint felénél megjelenik.

De megjelenik az erdősítés, faültetés, virágos növények ültetése javaslatként, azaz a városrész „zöldítése”, ami azért érdekes, mert nem találni olyan utcát, ahol a közterületen ne lennének fák vagy cserjék. Végül kisebb számban, de felmerült az új focipálya, biciklipálya, gördeszkapálya építése iránti igény is. Ezt az igényt elégíti ki a Szítás-domb fűvészkeretből leválasztott területe, ahol a dimbesdombos részen a gyerekek kiélhetik a terepi kerékpározás iránti vágyukat.

Vidékfejlesztési Minisztérium Zöld Forrás Program

Zöldterületi Környezetvédelmi és Szépítő Egyesület
Kisbácsa öröm-bánat térképe pályázata

Diák kérdőív
Kedves Diákok!

A Zöldterületi Környezetvédelmi és Szépítő Egyesület akaratára pályázunk a VM Zöld Forrás pályázatán Kisbácsa öröm-bánat térképe címmel. A pályázat keretében szeretnénk felmérni a diákok ismeretét és véleményét Bácsa-Kisbácsa városrészeiről. Kérlek, a kérdőív kitöltésével járj hozzá pályázatunk sikeréhez.

Köszönettel: Lampert Bálint a pályázat felölőse

1. Korcsoportod és születési dátumod: _____
 2. Élekorod: ... év; 3. Nem: 1: férfi - 2: nő
 4. Lakóhely: 1: Kisbácsa; 2: Bácsa; 3: Sárta; 4: Győr más városrésze; 5: más település (A megfelelő kódot aláhúzd!)

Foglalkozás és felfedező séta előtt kitöltendő rész

5. Az alábbi képek látható emlékhelyek, természeti értékek közül szeretném melyik található Bácsa-Kisbácsa városrészeiben? Kérlek, karikázd be az alatta lévő számat!

6. Hallottál-e már az alábbi helynevekről Bácsa-Kisbácsa városrészeiben? Kérlek, karikázd be azokat, amelyeket már hallottál!

1. Gericse-lapos; 2. Csikgite; 3. Kerekostó; 4. Bálvány/Bálványos; 5. Rekettyés-sétő;
 6. Csikostó-lapos; 7. Papírúrk; 8. Tócsa; 9. Szent Vid; 10. Szítás-domb; 11. Mocsola

Kisbácsa rövid története Gyórhöz csatolásáig

Kisbácsa fiatal település, története alig több mint 100 éves múltra tekint vissza, és az 1900-as évek elején kezdődik. Az ún. anyaközség, amelyből kifejlődött az Bácsa, amely a ún. Pénzszeri-dűlőben talált leletek alapján közel 2500 éve lakott.

A mai település jelentős része Horváth-Szitás József birtokai voltak. Feltehetőleg róluk kapta a település első neveit: Szitás-major, Szitás-telek. Ezt módosította a népnyelv Szitásdomb névre. Ezen birtok jelentős részét 1912-ben dr. Kaszás Jenő ügyvéd árverés útján megvásárolta.

Az 1920-as években már három utcával büszkélkedhetett Szitásdomb: folyamatosan beépült a mai Kultúrház és Csalogány utca. A település közigazgatásilag Bácsához tartozott; bár hivatalosan Bácsa-Kültelek volt az elnevezése, de a köznyelv Kisbácsaként emlegette.

Kisbácsa főutcája, amely már makadám burkolattal rendelkezett, a Bácsai út folytatása – a mai külső Bácsai út – volt, ez vezetett a településen át Nagybácsára és kötötte össze Gyórt a szigetközi falvakkal. A 20-as évektől már itt is folyamatosan épültek házak.

Az 1930-as évek elejére kialakult a település mai arculata. Az országuátról északnyugatra nyíló, egymással párhuzamos utcák folyamatosan beépültek. Akkoriban volt már néhány ház a mai Votinszky és Benedek Elek utcákban; a Csalogány és Kultúrház utca mindkét oldalán épületek sorakoztak; a Boglárka utcában akkor még csak 1-2 ház állt. Ezeket a párhuzamos utcákat észak felől lezárta a Szitásdomb utca, amely máig őrzi az ősi település nevét. Az országuúttal párhuzamosan, a Duna-töltés mellett is felépült egy hosszú ház sor, a mai Ladik utca.

A Szitás-birtok eladásával, elárverezésével, gazdálkodók, iparosok, gyári munkások vásárolták meg a földeket és építettek családi házakat. A II. világháborút megelőző gazdasági fellendülés sok kedvező változást hozott. Az egyre jobban terjeszkedő Vagongyár igen sok embernek jó megélhetést biztosított. Ennek eredményeként a település gyors fejlődésnek indult. Szinte gomba módra nőttek ki a házak a földből. 1939-re a lélekszám már meghaladta az 1100 főt.

A II. világháború utána település továbbfejlődött, megkezdődött a korszerűsítés és ezzel együtt a teljes település villamosítása, amely 1946-ban be is fejeződött. Ugyanebben az évben postahivatal nyílt a Kultúrház utcában, ezzel együtt nyilvános telefon is lett Kisbácsán. Ez év őszétől a kultúrház váróhelyiségében megindult a tanítás az általános iskola alsó négy osztályos tanulói részére.

A fejlődés folytatásaként 1952-ben a települést Gyórhöz csatolták, így lett Kisbácsa a város hetedik kerülete.

A Gyórhöz csatolás utáni első jelentős esemény az 1954-es nagy árvíz volt, amikor is az Ásványrárónál átszakadt gát miatt hatalmas víztömeg zúdult be a Szigetközbe. A Szitásdombot szinte ellepték az árvíz elől menekülő családok. Az árvíz elöntötte Kisbácsa alacsonyabban fekvő utcáit, de a helyiek összefogásának köszönhetően majdnem mindenki szállást kapott valamelyik magasabban fekvő háznál. Szitásdomb egy kis sziget volt, amely kiemelkedett a hatalmas víztömegeből. (Forrás: Takács Istvánné: Kisbácsa-Szításdomb krónikája. 2002. 40 o.)

Kisbácsa öröm térképe

A kérdőíves és terepi vizsgálatok alapján a megkérdezett felnőttek és gyerekek az környezeteket szerepeltették mindenképp Kisbácsa örömtérképén.

Kisbácsa természeti környezete: Kisbácsa-Bácsa városrész Győr szigetközi részén található, az Alsó-Szigetközre jellemző élővilággal. E területen 14 egyedi tájérték és 13 védett terület (Natura 2000) szerepel a nyilvántartásban. Erre mindenképp büszkének kell lenni, és ügyelni kell a védelmükre, megőrzésükre, amelyet az illegális hulladéklerakás erősen veszélyeztet.

Emlékművek, emlékhelyek: városrészben a természeti értékek mellett kultúrtörténeti érték is fellelhető. Kisbácsán öt található, amely egy ilyen fiatal és nem túl nagy településen örvendetesnek számít.

Templomok és környezetük: a Kisbácsa-Bácsa városrészben található két római katolikus templom környezete sokaknak elnyerte a tetszését, a tereprendezés és a folyamatos gondozás meghozta az eredményét. Sajnálatosan azonban a protestáns imaház környezete hagy maga után kívánni valót, amit több kitöltő is szóvá tett.

Játszóterek: a gyerekeknek és a szülőknek nem lehet panaszkodni, mert Kisbácsa városrészben két játszótér, egy kispályás focipálya, és egy már használható, de folyamatos alakítás alatt álló terepkerékpár pálya áll rendelkezésre. A nagyobbak azonban szeretnék egy gördeszka pályát is, ahol a közutaknál biztonságosabban hódolhatnak a szenvedélyüknek. Továbbá jó volna a kisbácsai sportpálya felújítását megvalósítani.

Köznevelési intézmények: a városrészben évtizedek óta sikeresen működik a Kisbácsai Óvoda, amely a Nagybácsai Óvoda tagóvodája, valamint a Kisbácsai Iskola, amely a Tulipános iskola tagiskolája. Az itt dolgozó pedagógusok kiváló munkáját jól bizonyítja a stabil gyereklétszám és az elégedett szülők.

Családi házak, gondozott kertek: idegenként a városrészben járva mindenkinek feltűnik, hogy alapvetően egy szépen gondozott, barátságos település Kisbácsa. Ehhez nagyban hozzájárul az, hogy a házak és a kertek többsége szépen gondozott. Szerencsére a lakosoknak megvan az igényük a lakóhelyük szépítésére.

A Szitás-domb fűvészkert

A felnőtt lakosság és a diákok öröm-bánat térképei között jól látható különbségek fedezhetők fel az életkorúkból fakadó érdeklődés miatt, de egyvalamiben mindkét kérdőív közös, hogy a Szitás-domb fűvészkertet mindkét korcsoportból jelentős számban feltüntették az öröm térképen.

Mosoni-Duna mellékén számos homokos pusztagyepi terület található. Ezek közül legjelentősebb volt a hajdani híres Szitás-domb bucka-vonulata, amely Sárástól Bácsáig húzódott. Mára csak a Gát- és Szitásdomb utcák közé ékelődött területrész maradt meg (kb. 82 000 m²) maradt meg természetszerű állapotban. Ez a szigetként kiemelkedő terület adott menedéket az 1954-es árvíz idején Bácsa lakosságának. Az árvíz elvonulása után az itt található homokból épült újjá a község. Az elhagyott homokgödrökbe felelőtlen emberek óriási mennyiségű építési törmelékot hoztak. A kegyetlen emberi beavatkozást értékes növénytársulások élték túl. Erre figyelt fel Horváth Gyula János agrármérnök. Szisztematikusan írta össze az itt előforduló fajokat és fényképezte a homokpuszta növénytársulások alakulását. Egy közös terepbejárás során mondta: „Ha egy kicsit jobban odafigyelnénk és megvédenénk, akkor ez a kis sziget szeméttel helyett a városrészünk egyik legjelentősebb büszkesége lehetne”.

Egyesület 2008-ban együtt gondolkodásra és cselekvésre hívta a közterület tulajdonosát (Győr Megyei Jogú Város) és a Fertő-Hanság Nemzeti Park igazgatóját. Az egyesületünk felvázolta a területrendezés célját és menetét, kérte, hogy a tulajdonos és a szakhatóságok tegyék meg a tervek megvalósításához szükséges hatósági intézkedéseket. Egyesületünk kezdeményezésére a város építési hatósága megváltoztatta korábbi határozatát: az itt kialakított építési telkek helyrajzi számát visszavonta, egy helyrajzi számra tette és meghagyta az eredeti zöldterület besorolást. Ezzel elhárult az akadálya annak, hogy ez a terület a város egyik védett értékes zöldterülete legyen örökké.

Közben mi sem tétlenkedtünk. A T-Com Hozzáad pályázaton nyert pénzből elvittünk a helyszínről 200 m³ veszélyes hulladékot, az ismert növénytársulásokat megszüntettük a kommunális szeméttől. Egy Önkormányzati pályázatból a kijelölt 6.4 ha területet bekerítettük, hogy szeméttől megvédjük a természeti értékeket.

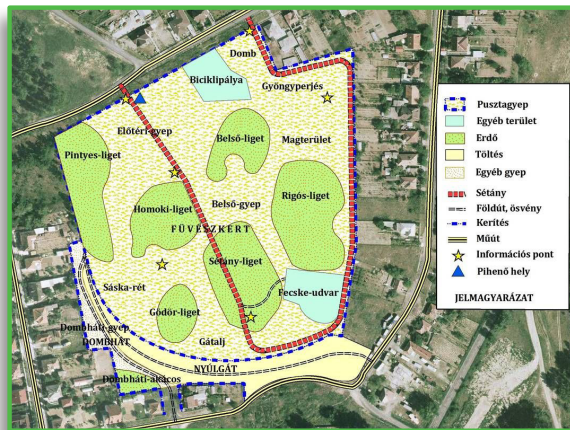
Kialakítottuk a sétautak vonalát. Sétány mellé 80 tölgyfa csemetéket ültettünk. Madárodúkat helyeztünk ki, hogy így segítsük az itt költő madarakat. Információs táblákat állítottunk fel, amelyeken színes fényképeken ismertetjük a fűvészkert élővilágát. A sok közös munka az egyesületünk tagságát is jól összekovácsolta.

2011-ben az AUDI új beruházása területéről áttelepített védett növények egy részét az így kialakított és megvédett fűvészkertben helyezte el a Fertő-Hansági Nemzeti Park.

A fűvészkert növénykülönlegessége az árvalányhaj

Kisbácsa öröm-bánat térképe

A fűvészkert területének felosztása

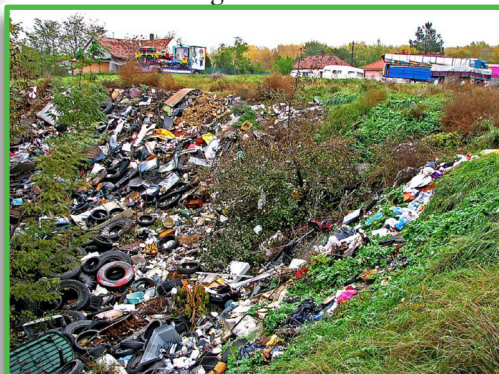

Tölgycsemeték ültetése 2010.

A fűvészkert megtisztítás előtt.

A kihelyezett költőodúk vizsgálata.

Madarak és Fák Napi vetélkedő 2013

Kisbácsa egyedi tájértékei és védett területei

NAGYBOLDOGASSZONY TEMPLOM: Kisbácsa katolikus templomát 1957-58-ban építették torony nélkül, Árkay Bertalan tervei alapján. Pertovicz Attila tervei alapján 2008-ban építettek hozzá tornyot, melyben három harang lakik. A harangokat Gombos Miklós órbottyáni harangöntő mester készítette. **HELYE:** A Bogárka u.

MILLENNIUMI KERESZT KISBÁCSA: A templom telkén, 2001-ben állították fel a tölgyfából készült millenniumi emlékkeresztet, amely Lebó Ferenc alkotása. Körülötte díszburkolat és egy hamisciprus fasor található.

HELYE: Külső Bácsai u. és Votinszki u. kereszteződése.

KÜLSŐ BÁCSAI ÚTI KERESZT: Vaskerítéssel körülvett műkö feszület, fém korpusszal. Aranyozott, vésett felirata: "DÍCSÉRTESSEK A JÉZUS KRISZTUS / ÜDVÖZÍTŐNK MEGVÁLTÓI HALÁLÁNAK 1900. ÉVFORDULÓJÁN ÁLLÍTOTTA A KISBÁCSAI MŰKEDVELŐ IFJÚSÁG 1933"

HELYE: Külső Bácsai u. és Votinszki u. kereszteződése

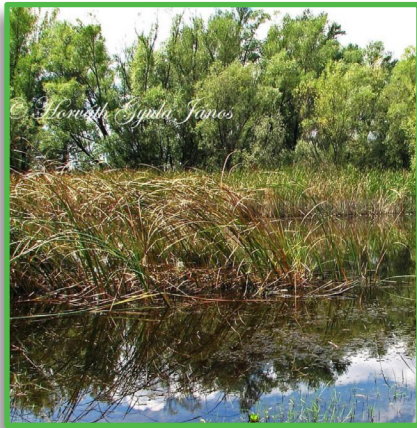
PÁSZTOR TÉRI FAFESZÜLET:

A fából készült feszületet Gasztonyi László helyezte el a tér sarkán. A korpusz kézzel faragott. A kereszt körül díszburkolat, süllyesztett világítótest, valamint díszfásítás található.

HELYE: Pásztor tér, Szitásdomb u.

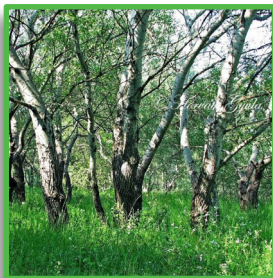

BÁLVÁNYOS-LAPOS és a FENYVES: Felöltődött hajdani Duna-ág holtmeder, meszes homok-pusztagyep-maradvány szegéllyel. Zárt nádas növénytársulás a jellemző, bokorfüzesekkel tarkítva. Fészkelő helye a nádi énekesmadaraknak. A Szitás-domb egyik homokdomb-vonulatának oldalában található a telepített középkorú feketefenyő erdő (5,5 ha). Élőhelye több fenyőlakó védett madárnak, ilyenek a kenderike, a csíz, a karvaly. Tisztásain és szegélyzónájában megtalálhatók a homokpusztagyepi növénytársulás térségben utolsó maradványai. **HELYE:** Votinszky u. és Sárási u. mellett

MOCSOLA: A Nagy-legelőtől D-Ny-ra található ez a mocsaras terület. Északi részén egy mocsári sásos található, lejjebb mocsárerdő, amely alatt nagyobb Duna-vízálláskor megjelenik a fakadóvíz. A nyílt vizű tavak mellett mozaik-szerűen mocsárrétek, sőt némely helyen a láprétre jellemző növénytársulások találhatók. Védett növények: mocsári és széleslevelű nőszőfű. **HELYE:** Bácsai-legelő

HORGÁSZTAVAK: Az Arrabona-horgásztó és a Hosszú-tó fizezős horgászvizek, melyekben halgazdálkodás folyik. A felhagyott sóderbányák lankásabb rézsűkőn megjelentek a gyökerező hínártársulások, kijebbn a sásos, nádas, gyékényes, aztán a füzes, néhol a nyáras. Néhány védett érték: vízityúk, foltos nádiposzáta, énekes nádiposzáta, és a fokozottan védett törpegém. **HELYE:** Bácsai-legelő

SZÜRKEKÁKÁS-ERDŐ: Régen szürkekákás homoki gyp borította a területet, ami később mozaikosan szürkenyárral spontán beerdősült. Domináns aljnövényzete a kákán kívül még a farkasalma. Védett növényei a kardos madársásak, a tisztásokon, a homoki varjúháj és a bunkós hagyma. **HELYE:** Bácsai-legelő

Kisbácsa bánat térképe

Hulladékégető: a városrész egyik legnagyobb környezeti és egészségügyi veszélyforrása, amelynek bezárásáért a Zölderő Egyesület 2000-es megalakulása óta folyamatosan küzd. Kisebb-nagyobb sikerek ellenére az égetőmű még mindig működik, azonban az idei évben lejáró működési engedélyt meg kell újítani. Most talán van arra lehetőség, hogy ezt megakadályozzuk, ezzel bezárásra ítéljük.

Szemetelés és illegális hulladéklerakók: a városrész legszembetűnőbb problémája az utcai személtelés. Szerencsére nem kell térdig járni a szeméttben, de egy kis odafigyeléssel ez is megszüntethető lenne. A nagyobb baj, hogy a hulladékudvar ellenére - ahová ingyenesen lehet bevinni komolyabb mennyiségű és különféle összetételű hulladékot - a városrész természeti környezetében burjánzanak a szemétkupacok. Hiába vannak rendszeresen hulladékgyűjtő akciókat, a kupacok néhány hónapon belül újratermelődnek. További felmerülő probléma a szelektív gyűjtőszigetek környékének teleszemetezése.

Rossz minőségű utak: a programunkban résztvevők másik leggyakoribb problémája az utak minőségéhez kapcsolódik. Nyomvályúság, gödrök, kátyúk teszik kellemetlenné a mindennapos közlekedést. Nagyon sok panasz érkezett az István király útra, amit az égetőbe hulladékot szállító teherautók tovább rombolnak. A rossz utak egyik következménye a magas zaj- és rezgésterhelés, amit a diákok is szóvá tettek, amikor arról meséltek, hogy olyan rezgéseket okoznak a nehezebb gépjárművek, hogy a digitális tábla is beleremeg a tanteremben.

Csapadékvízvezetés: a rossz utak másik következménye a felszíni csapadékvíz problémája. Természetesen ez nemcsak az utak minőségével függ össze, de Kisbácsa lakóinak, különösen a mélyebb területeken lakóknak keseríti meg az életét egy-egy felhőszakadás vagy többnapos eső. Szerencsére az idei évben uniós forrásból a legproblémásabb helyeken (Szabadság, Sövény, Boglárka, Kultúrház és Benedek Elek utca) elkezdődött a felszíni csapadékvíz elszállító csatornarendszer kiépítése. Várjuk az eredményét.

A kiadvány szerzői

Dr. Ferenczi Zoltán bácsai lakos;
a Zöldező Egyesület alapító tagja;
alapítása őt az egyesület elnöke;
egyetemi docens, Csc, Széchenyi István Egyetem;
az MTA Statisztikai Bizottságának tagja

Horváth Gyula kisbácsai lakos,
a Zöldező Egyesület tagja;
agrármérnök, természetvédelmi területfelügyelő,
FHNPI Szigetközi Tájvédelmi Körzet.

Lampert Bálint kisbácsai lakos,
a Zöldező Egyesület elnökségi tagja;
tanársegéd, erdőpedagógus NymE Apáczai Csere János Kar

Impresszum:

Kiadja: Zöldező Környezetvédő és Szépítő Egyesület

Felelős Kiadó: Dr. Ferenczi Zoltán

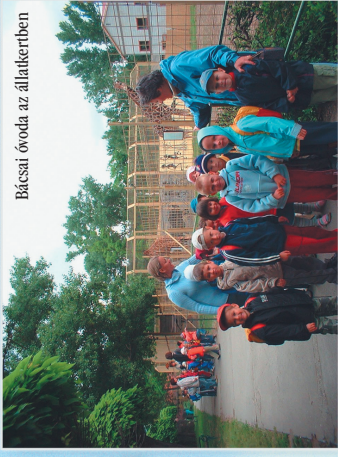
Fényképeket készítették: Ferenczi Zoltán, Horváth Gyula, Lampert Bálint,
Karácsonyi Nóra, Majsa Virág, Márk Dániel, Pápai Gergely

Készült 300 példányban.

Készítette: Palatia Nyomda és Kiadó Kft.

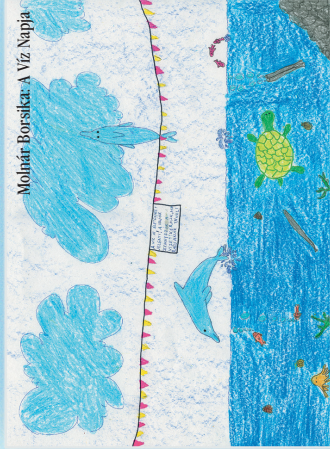
Bácsfai Iskola a Szent Vid emlékhelyen

Bácsai óvoda az állatkertben

JELES KÖRNYEZET- ÉS EGÉSZSÉGVÉDŐ NAPOK

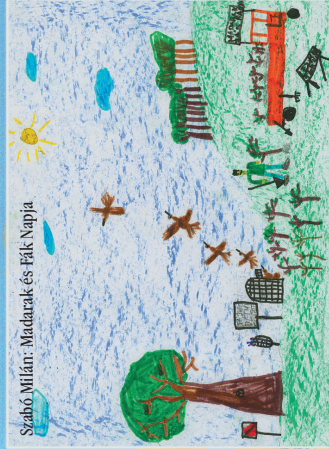
1. Február 2. Vizes Élőhelyek Világnapja
2. Március 22. A Víz Világnapja
3. Április 7. Egészségügyi Világnap
4. Április 22. A Föld Napja
5. Május 8. Nemzetközi Vöröskereszt Napja
6. Május 10. Madarak és Fák napja
7. Május 24. Európai Nemzeti Parkok Napja
8. Május 31. Dohányzásmentes Világnap
9. Június 5. Környezetvédelmi Világnap
10. Június 9. Országos Parlaffümlentes Nap
11. Június 26. Kábítószerellenes Világnap
12. Szeptember 16. Az Ózon Világnapja
13. Szeptember 22. Autómentes Világnap
14. Szeptember 3. szombatja Takarítás Világnapja
15. Október 5. Állatok Világnapja
16. Október 15. Nemzetközi Gyalogló Nap
17. Október 21. Földünkért Világnap
18. December 1. AIDS Ellenes Világnap
19. December 29. Biodiverzitás Védelmének Világnapja

Molnár-Borsikar: A Víz Napja

Sikr Bettina Vivien: Földünkért Világnap

Szabó Milán: Madarak és Fák Napja

Pinter Dániel: Autómentes Világnap

GYŐR-BÁCSA IFJÚSÁGÁNAK KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI SZEMLELETFORMÁLÁSÁÉRT

Összeállította és kiadta, valamint a programokat segítette:
ZÖLDÉRŐ KÖRNYEZETVÉDŐ ÉS SZÉPÍTŐ EGYESÜLET
 9030 Győr-Bácsa, Szigligeti Ede út 8. • Tel.: 96/ 331-299 • <http://zoldero.gyor.hu>
Készült a Környezetvédelmi Minisztérium támogatásával 2005-ben.
 Felelős kiadó: Ferenczi Zoltán